

**Տ. ԱԻԱԳ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ՔԱՐՈԶՐ՝
ԽՕՍՈՒԱԾ ԻՐԱՔԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՆԻՍՏ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱԻՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ
Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ
ՏՕՆԻ ԱՌԻԹՈՎ
(6 յունուար, 2016 թ.)**

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

*«...Եկայք երկիր պագանել նմա»
(Մատթ. Բ. 2):*

*«Եկայք երթիցուք մինչեւ ցԲեթղեհէմ,
եւ տեսցուք զինչ է բանս այս որ եղեւ...»
(Դուկ. Բ. 15):*

Աւետարաններն ըստ Մատթէոսի և Դուկասու աստուածային անհաս ներշնչմամբ կը նկարագրեն մեր Տիրոջ՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծննդեան աշխարհասասան դէպքը: Դուկաս կը վկայէ, որ Մարիամ «...ծնաւ իր անդրանիկ գաւակը, որ փաթթեց խանձարուրին մէջ և դրաւ մսորի մը մէջ, որովհետև պանդոկին մէջ իրենց համար տեղ չկար» (Դուկ. Բ. 7), իսկ Մատթէոս իր նկարագրութեան մէջ դիտել կուտայ, թէ արեւելքէն եկած մոգերը «...երբ տուն մտան, տեսան երեխան իր մօրը՝ Մարիամի հետ...» (Մատթ. Բ. 11):

Վերոնշեալ վկայութիւններն իրարու հետ բաղդատելով՝ կուգանք այն եզրակացութեան, թէ Յիսուս ծնաւ պարզունակ մսորի մը մէջ, բայց Յովսէփ՝ մղուած հօր մը նախանձախնդրութենէն, քանի մը ժամեր ետք ընտանիքին համար «մսորէն» աւելի յարմար «տուն» մը գտաւ:

Ինչ ալ էին Յիսուսի ծննդեան պարագաներն այդ սուրբ գիշերուան ընթացքին, երկու աւետարանիչներն ալ կը շեշտեն խորհրդաւոր լոյսի մը գոյութիւնը: Մատթէոս կը գրէ, որ աստղը մոգերուն առաջնորդեց դէպի նորածին մանուկի վայրը (հմմտ. Մատթ. Բ. 2 և 9-10), իսկ Դուկասի համար «...Տիրոջ փառքը լոյսի պէս [հովիւներուն] վրայ ծագեցաւ...» (Դուկ. Բ. 9): Մոգերն ընդհանրապէս հեթանոս աշխարհում գործող քուր-

մեր էին՝ փիլիսոփաներ եւ աստղագետներ: Ուսեալ ըլլալով՝ անոնք ծանօթ էին հրեական կրօնական գրականութեանը եւս, ընդ որում, նաեւ մարգարէութեանց Յիսուսի ծննդեան մասին՝ որպէս Մեսիա: Աստղէն առաջնորդուելով՝ մոզերը եկան Բեթղեհէմ:

Իմաստուն սաղմոսերգուն կ'երգէ. «...երկինք պատմէն զփառս Աստուծոյ...» (Սաղ. ԺԸ. 2): Աստուծոյ Որդիի ծննդեան սուրբ պահուն երկինքն իր զարդերով, աստուածային իմանալի լոյսով ու զուարթուն հրեշտակներու երգակցութեամբ աւետեցին մարդկութեանը. «Այսօր Դաւթի քաղաքին մէջ ձեր Փրկիչը ծնաւ, որ Օծեալ Տէրն է» (Ղուկ Բ. 11), իրադարձութիւն, «որ ամբողջ ժողովուրդին մեծ ուրախութիւն պիտի պատճառէ...» (Ղուկ. Բ. 10):

Յիսուսի ծնունդով ամբողջ տիեզերքը աստուածայայտնութեան փորձառութիւնն ապրեցաւ: Հովիւները հրեայ ժողովուրդին պարզ հաւատացեալներու ներկայացուցիչները եղան. հեռուէն գալով՝ մոզերը հեթանոս աշխարհի հպատակութիւնը յայտնեցին Բեթղեհէմի նորածին մանուկին (հմմտ. Ես. Դ. 3)՝ երկրպագելով Աստուծոյ (Մատթ. Բ. 11): Երկնքի հրեշտակները դայալեցին Աստուծոյ հաճութիւնը Յիսուսի ծննդեան կապակցութեամբ (հմմտ. Ղուկ. Բ. 14):

Իսկ ինչ էր «փորձառութիւնը», զոր ապրեցան քիչ վերեւ նշուած տիեզերքի զանազան միաւորները: Այդ փորձառութիւնը հիասքանչ երթն էր, զոր իրականացաւ Բեթղեհէմի մէջ՝ Աստուծոյ այցը մարդկային ցեղին ու մարդուն այցելութիւնը մանկացեալ Աստուծոյն: Յիսուսի ծննդեան վայրում Աստուած եւ մարդ հանդիպեցան իրարու: Նախախնամութենէն ծնրած ներշնչմամբ՝ Մովսէս Քերթողն շարականագրութեամբ բնորոշեց դէպքը որպէս «...խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի, որ յայսմ ատուր յայտնեցաւ...» («Շարակնոց», Կանոն Աստուածայայտնութեան, առաջին ատուրն):

Այո՛, չենք կարող ըմբռնել Աստուածայայտնութիւնը՝ առանց ըմբռնելու անոր փրկաբեր խորհուրդը:

Նոյն շարականագիրը աստուածադիր կերպով կը հաստատէ. «...Անրուկիզբն էակից բանդ Հօր... եկիր ի փրկութիւն ստեղծուածոց քոց...» (անդ, Հարց): Ուստի, ինչպէ՛ս պէտք է ապրիլ Աստուածայայտնութեան փորձառութիւնը, որն այս առաւօտ, Ս. Պատարագի մատուցմամբ, կը հրաշագործուի մեր էութեան խորունկը:

Առաջին՝ Յիսուսի ծննդեան կապակցութեամբ մարդ էակին ապրած փորձառութիւնը լոկ իմացական փորձառութիւն մը չէ, պատահար մը, որուն մասին կը կարդանք եւ կը գիտակցինք: Վստահաբար, ան շատ աւելին՝ հիացում ու ներքին ապրում մըն է Աստուծոյ տնօրինութեան նկատմամբ մարդուն այցի գալու հրաշքին:

Երկրորդ՝ այս փորձառությունը մեզմէ կը պահանջէ քաջութիւն ունենալ ըմբռնելու, թէ մեր սիրոյն համար, հայ աղօթասացի բառերով՝ «...վասն մեր ի չափաւորութիւն եկիր, անչափղ Աստուած» («Ժամագիրք», Արեւագալի ժամ, աղօթք): Այո՛, Աստուած մարմնացաւ ու մարդացաւ՝ մեզ հետ ըլլալու, մեզ ազատագրելու, այլակերպելու, մեզ փրկութեան արժանացնելու համար:

Երրորդ՝ նոյն փորձառությունը քրիստոնեաներէն կը պահանջէ ճանփայ ելլել որոնելու ճշմարտութիւնը, գեղեցկութիւնն ու սէրը: Ան կը թելադրէ գտնել խորին իմաստը մեր լինելութեան՝ ինչո՞ւ կանք այս աշխարհի երեսին, ո՞րը կրնայ մարտահրաւէր կարդալ մեր հաւատքին ու հաւատարմութեան: Որքանո՞վ պատրաստակամ ենք ըլլալու իրաւ քրիստոնեաներ բանի եւ գործով: Երբ մարդկութիւնը, այս խոովայոյզ օրերուն մանաւանդ, կանգնած է դժբախտութեանց եւ թշուառութեանց դէմ յանդիման, ինչպէ՞ս անսալու ենք տէրունի հրաւէրին «բարի սամարացի» ըլլալու՝ մեր նմանին օգնութեան ձեռք մեկնելու վեհացնող գիտակցութեամբ (Լուկ. Ժ. 25-37):

Վերջապէս, ապրելու համար Ս. Ծննդեան փորձառությունը մեր ողջ էութեամբ, Աստուծոյ մանկացեալ հրաշքը քրիստոնեաներուս կը կոչէ զգենույ խոնարհութեան առաքինությունը՝ պաշտամունքի մասնակցիլ՝ երկրպագելու Աստուծոյ մեր լրի էութեամբ՝ սրտով ու հոգով պատրաստակամ ըլլալու՝ «Լեռան քարոզի» ուղիով եւ ոգով ընթանալու (հմմտ. Մատթ. Ե. 1-12):

Ինչպէս մոզերն ու հովիւները քաջութիւնն ունեցան մօտենալու մանկացեալ Փրկչին, մենք ալ հրաւիրուած ենք մեր ողջ գոյութեամբ նոյն ճանապարհէն քալելու, ուր որ տեսանելի լոյսը մեզ առաջնորդէ դէպի իմանալի լոյս:

Իրաւ, քրիստոնեան պարտի ապրելու այս հրաշագարդ փորձառութիւնը՝ այցի երթալու Աստուծոյ: Այսպէս է երթը դէպի իմանալի լոյսը Քրիստոսով հասանելի:

Այս սուրբ պահուն յանուն Իրաքահայ թեմիս, առաջնորդարանիս, Մարդասիրական ու միութենական հաստատութեանց, մեր հաւատաւոր ժողովրդեան եւ անձամբ կը շնորհաւորենք Նորին Սրբութիւն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, Մայր Աթոռի լուսաւորչահիմն միաբանությունը, Հայոց Եկեղեցւոյ նուիրապետական աթոռներու գահակալներն իրեանց միաբանութեամբ, թեմակալ առաջնորդներն ու հոգեւոր դասը, մեր հայրենիքը, Արցախն ու հայրենի գաւակները, Սփիւքն իր կառոյցներով:

ՔՐԻՍՏՈՍ ԾՆԱԻ ԵՒ ՅԱՅՏԵՆՅԱԻ